

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Szegedi Ítéltábla Dr. Kószó Tivadar ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve (címe)** alatti lakos I.r. és **II.rendű felperes neve (címe)** alatti lakos II.r. felpereseknek - Dr. Bene István ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve (címe)** alatti lakos alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perben - amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a ... jogtanácsos által képviselt **beavatkozó neve (címe)** beavatkozott - a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2007. május 15. napján kelt 10.P.20.358/2007/6. számú ítélete ellen az alperes 8. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, és az alperes által fizetendő perköltséget 250.000.- /Kettőszázötvenezer/ Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek 15 nap alatt 20.000.- /Húszezer/ Ft fellebbezési eljárási költséget, -

valamint az államnak az adóhivatal felhívására 30.000.- /Harmincezer/ Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperesek, valamint a perben nem álló **/személy neve 1/** készfizető kezességet vállaltak **/személy neve 2/** és házastársa által a ... Takarékszövetkezettől felvett 700.000.- Ft kölcsön visszafizetéséért. Az adósok ellen

a pénzintézet kérelmére Vh.1147/1995. és Vh.1148/1995. szám alatt indult végrehajtási eljárásban **/személy neve 2/ /cím 1/** alatti ingatlanán fennálló 5/8 tulajdoni illetőségére végrehajtási jog került bejegyzésre 387.331.- Ft és járulékai erejéig. A felperesekkel, mint készfizető kezesekkel szemben indult végrehajtási eljárásban a felperesek több részletben kiegyenlítették a még fennálló összesen 600.575.- Ft tartozást, ezért a pénzintézet a végrehajtási eljárás megszüntetését kérte. A felperesek a végrehajtást kérővel kötött engedményezési szerződésre tekintettel a végrehajtást kérő jogutódaivá váltak az egyenes adósokkal szemben folytatott végrehajtási eljárásban, melyet a Kiskunhalasi Városi Bíróság - a végrehajtóként eljáró alperes által beterjesztett megállapodás alapján - 1997. augusztus 25. napján kelt 5.Pk.51.095/1997/2. számú végzésével megállapított.

Az alperes - annak ellenére, hogy a jogutódlást megállapító végzést részére 1997. október 10-én kézbesítették - 1997. október 30-án megkereste a Komlói Körzeti Földhivatalt a **/cím 1 alatti/** ingatlanra a takarékszövetkezet javára már bejegyzett végrehajtási jog törlése végett. Ezt követően az adós az ingatlant 1997. december 20. napján kelt adásvételi szerződés szerint 600.000.- Ft vételárért értékesítette. A vevő tulajdonjogát 1997. év végén az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték, erről a felperesek 1998. februárjában szereztek tudomást.

Feljelentésük folytán az alperes ellen hivatali visszaélés büntette miatt indult büntetőeljárásban a Bajai Városi Bíróság B.869/1998/12. szám alatti ítéletével az alperest a vád alól felmentette.

A felperesek keresetükben 600.575.- Ft és annak 1997. március 4. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest végrehajtói jogkörben okozott kár megtérítése címén. Álláspontjuk szerint az alperes jogellenesen járt el, amikor a jogutódlás megállapítását követően megkereste a földhivatalt a ... Takarékszövetkezet végrehajtást kérő javára **/személy neve 2/** ingatlanára bejegyzett végrehajtási jog törlése iránt. Az alperes intézkedése folytán nyílt lehetősége az adósnak az ingatlan eladására, amelynek következményeként követelésüket kielégíteni nem tudták.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Hivatkozott a jogorvoslat kimerítésének hiányára, amely az államigazgatási jogkörben okozott kártérítés érvényesíthetőségének speciális feltétele. Álláspontja szerint jogellenesség terhére nem állapítható meg, hiszen a takarékszövetkezet a végrehajtási eljárás megszüntetését kérte. A felperesek nem tettek intézkedést annak folytatására. Hivatkozott arra is, hogy a felperesek kielégítést kereshettek

volna az adósok egyéb vagyontárgyaiból, ennek elmulasztása kárenyhítési kötelezettségük megszégését jelenti. Hivatkozott arra, hogy a beszerzett okirati bizonyítékok és tanúvallomások alapján megállapítható, hogy **/személy neve 2/** 1997. október 1-től 1998. október 31-éig, majd 1999. szeptember 2-től 2002. november 30-áig munkaviszonyban állt. **/személy neve 2/ házastársa** annak ellenére, hogy 1998. október 22-től 2000. április 18-ig munkanélküli járadékban részesült, időközben több hónapig magánmunkáltatónál felszolgálói munkakörben dolgozott, 2001. évtől pedig folyamatosan vállalkozói jellegű jogviszony alapján minimálbér ellenében végez munkát. Ebből következik, hogy a felperesi igény az egyenes adósokkal szemben munkabérükre foganatosított letiltással kielégíthető lett volna. A felperesektől elvárható lett volna, hogy az adósok munkahelyét felkutassák, azt bejelentve kezdeményezzék a végrehajtási eljárás folytatását. Ennek elmulasztása a kárenyhítési kötelezettség megszégése, amellyel összefüggésben keletkezett kárukat az alperesre nem háríthatják át. A követelés kielégítésére fedezetet nyújtott a 2001. október 5. napjától **/személy neve 2/ házastársa** tulajdonában álló ... forgalmi rendszámú **S. ...** típusú személygépkocsi is.

A Szegedi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a tényállás tisztázása érdekében, illetőleg lényeges eljárási szabálysértés miatt többször hatályon kívül helyezte.

A megismételt eljárásban a felperesek keresetüket 562.500.- Ft tőke, annak 1997. március 4. napjától járó késedelmi kamataira tartották fenn, perköltségként 497.000.- Ft + ÁFA összegű ügyvédi munkadíj megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest a felperesek, mint együttes jogosultak részére 500.000.- Ft tőke, valamint annak 1997. november 3. napjától járó késedelmi kamata, továbbá 300.000.- Ft + ÁFA perköltség megfizetésére, az ezt meghaladó keresetet elutasította.

A beavatkozó a perben érdemi nyilatkozatot nem tett.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban megállapította az alperes kártérítési felelősségének fennállását arra hivatkozással, hogy indokolatlanul törölte a **/cím 1 alatti/** ingatlanról a végrehajtási jogot, s ezáltal megfosztotta a felpereseket attól, hogy ebből az ingatlanból kielégíthessék igényüket. Vizsgálta, hogy az adósok rendelkeztek-e olyan jövedelemmel, illetve egyéb vagyontárggyal, amelyből a felperesi követelés akárcsak részben is megtérülhetett volna. Álláspontja szerint a perben az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettség körében nem igazolta azt, hogy a felperesek jogutódlását követően az adósok ilyen vagyontárggyal rendelkeztek. Az adósok jövedelmének felkutatása végett intézkedést kizárólag a felperesek tettek, a hivatkozott **S. ...** típusú személygépkocsi a Szegedi

Ítéltábla előtt meghallgatott **/személy neve 2/ házastársa** tanúvallomása szerint 2001. évben került megvásárlásra, az alperes jogellenes magatartást követő mintegy négy 4 év elteltével, ezért az a végrehajtható vagyon körébe nem vonható. Emiatt indokolatlannak találta az okmányiroda megkeresésére vonatkozó bizonyítási indítvány teljesítését. A beszerzett okiratok alapján megállapította azt is, hogy **/személy neve 2/** 1997. és 2002. közötti évben hosszabb-rövidebb ideig munkaviszonyban állt ugyan, azonban a közbenső időszakban munkanélküliként jövedelem pótló támogatásban részesült. Mindezen bizonyítékok mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az alperes jogellenes magatartása és a felperesek kára között az okozati összefüggés fennáll, a felperesek terhére mulasztás nem állapítható meg. A felperes kára azonos a felperesi igény fedezetéül szolgáló **/cím 1 alatti/** ingatlan adós tulajdoni hányada szerinti korabeli értékével. Az ingatlan értékének meghatározásakor az illetékkiszabás alapjául szolgáló értékbecslés szerinti 800.000.- Ft-ot vett figyelembe, utalva arra életszerű az a körülmény, hogy a felek az adásvételi szerződésben a ténylegesnél alacsonyabb vételárat jelölnek meg. Mindezek alapján a felperesek kára **/személy neve 2/** 5/8 tulajdoni illetőségének értéke, azaz 500.000.- Ft. A kár azzal következett be, hogy a földhivatal az alperes intézkedése folytán a végrehajtási jogot törölte és ezzel lehetetlenné vált a felperesi igény akárcsak részbeni kielégítése. Ezért a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját a végrehajtási jog törlésének dátumában állapította meg.

Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, kérve annak megváltoztatásával a kereset elutasítását. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, miszerint nem tudta bizonyítani azt, hogy az egyenes adósok a **/cím 1 alatti/** ingatlanon kívül egyéb, a követelés kielégítésére fedezetet nyújtó vagyontárggyal rendelkeztek. A Szegedi Ítéltábla által a ... Kft-től beszerzett jövedelemigazolás ennek az ellenkezőjét támasztja alá. Tévesen állapította meg azt is, hogy a 2001. októberében vásárolt gépkocsi nem vonható a végrehajtható vagyon körébe. Hivatkozott a Vht.57. § (1) bekezdésében írtakra, amely szerint a végrehajtási jog a végrehajtható követeléssel évül el, az pedig a Ptk. elévülésre vonatkozó szabályainak figyelembevételével 2002. november 3. napján következett be. Nem fogadható el ingatlan forgalmi értékére vonatkozó ítéleti megállapítás sem, hiszen **/személy neve 2/** tanúkénti meghallgatása során állította, hogy az ingatlan vételára az adásvételi szerződéssel egyezően 600.000.- Ft volt és azt teljes egészében ő maga kapta meg. E vallomás alapján az elsőfokú bíróság nem állapíthatta volna meg azt eltérő összegben. Változatlanul fenntartotta azt a korábban már előadott álláspontját, hogy az árverezett ingatlanok a becsérték 50-60 %-án kerültek értékesítésre, így az adós ingatlana vonatkozásában elérhető vételár, az egyenes adós 5/8 tulajdoni illetőségét jelentő 375.000.- Ft-hoz képest 112.000-135.000.- Ft között lehetett volna. Ezt még a felmerült végrehajtási költségek is terhelték. Változatlanul hivatkozott arra, hogy miután az iratokat a Kiskunhalasi Városi Bíróságon leadta, azok azt követően hozzá nem kerültek vissza, mivel a felperesek a

végrehajtási eljárás folytatását nem kérték. A felperesek terhére róható az is, hogy nem fellebbezték meg a Szegedi Városi Bíróság végrehajtási eljárást megszüntető végzését. A felpereseknek a követelését **/személy neve 1/-**val szemben is érvényesítenie kellett volna, hiszen ő nyugdíjjal és tanyásingatlannal is rendelkezett.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **kisebb részben alapos.**

Az államigazgatási jogkörben okozott kártérítési felelősség megállapítására a Ptk. 349. §-ában írt speciális és a 339. § (1) bekezdésében írt általános feltételek együttes megvalósulása esetén került sor.

A felperesek a végrehajtási jog törléséről csak 1998. február hónapban, vagyis olyan időpontban szereztek tudomást, amikor az ingatlan már értékesítésre került, illetve az új tulajdonost az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. Az ezen időpontban előterjesztett rendes jogorvoslat, a végrehajtási kifogás már eredményre nem vezethetett, ezért ennek hiánya nem akadályozza a kárigény eredményes érvényesítésének. Azzal, hogy a felperesek a tartozást kiegyenlítették, a Ptk. 276. § (1) bekezdése értelmében a végrehajtási jog a felperesekre, mint jogutódokra átszállt, ezért az alperes jogellenesen járt el, amikor a jogutódlás megállapítása ellenére a végrehajtási jog törlése iránt intézkedett (Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.101/2004/3. szám). Ezt egyébként maga az alperes sem vitatta.

A fellebbezés kapcsán azt kellett vizsgálni, hogy az alperes magatartásával okozati összefüggésben keletkezett-e a felpereseknek kára.

Ha a károsodást a károsulttal szerződéses jogviszonyban álló kötelezett magatartása okozta, de egyidejűleg a kár bekövetkeztében ettől függetlenül valamely hatóság is közrehatott, közös károkozás valósul meg. A közös károkozók egyetemleges felelősségéből pedig az következik, hogy a jogosult választása szerint fordulhat a károkozók bármelyike ellen, vagy mindkettőjükkel szemben is felléphet. Nincs tehát akadályozó annak, hogy a jogosult igényét a Ptk. 349. §-a alapján az államigazgatási szervvel szemben érvényesítse, anélkül hogy előzőleg a szerződésszegésből fakadó kárigényét nem kísérelte meg érvényesíteni. Ez vonatkozik a végrehajtóra is. Amíg azonban a jogosult a szerződéses kötelezettel szemben nem kártérítési, hanem más jellegű kötelmi igényt érvényesíthet, addig a károsodás nem állapítható meg, azaz idő előtti a szerződésen kívüli kártérítési igénye is.

A jelen perben a felperesek az engedményezés folytán a ... Takarékszövetkezet, valamint az egyenes adósok közötti kölcsönszerződésben a pénzügyi pozíciójába, vagyis az adósokkal szerződéses viszonyba kerültek. Az

előzőekből következően a felperesek alperessel szembeni kárigénye mindaddig idő előtti, amíg az egyenes adósokkal szemben érvényesíthetik az e szerződésből eredő követelésüket. Mivel a felperesek a szerződéses jogait ez ideig nem érvényesítették, erre a bekövetkezett elévülés miatt (Ptk. 324. § (1) bekezdés) már nincs mód, vagyis a károsodás megvalósult. A felperesek kára okozati összefüggésben áll az alperes magatartásával, hiszen a végrehajtási jog törlése folytán került ki a végrehajtási eljárás alól a felperesek követelésének fedezetét biztosító ingatlan. Az írtak miatt azt kellett vizsgálni, hogy a most kártérítésként érvényesített követelés megtérült volna-e, ha az erre nyitva álló elévülési idő alatt az egyenes adósokkal szemben igényüket érvényesítik.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján helytállóan állapította meg, hogy a felperesek 1998. évben intézkedéseket tettek az egyenes adósok végrehajtás alá vonható vagyontárgyainak, munkahelyének felkutatása iránt. Ez kitűnik a Kiskunhalasi Városi Bírósághoz 1998. március 25-én írt levelükből (0306-Vh.1147/95/39.), továbbá az 1998. május 7. napján kelt a Szegedi Városi Bíróság 0601-5Vh.1660/1998/3. szám alatt elfekvő végrehajtási kifogás tartalmából. Megállapítható azonban, hogy az egyenes adósok olyan nagyobb értékű vagyontárggyal, amelyből a felperesek követelése megtérült volna - figyelemmel a tőkeösszegre és annak időközben felhalmozódott kamataira, továbbá a felmerült végrehajtási költségekre is - nem rendelkeztek. Az adósok munkabéréből letiltás útján folyó végrehajtással csak hosszú évek múltán térülhetett volna meg a felperesek követelése. **/személy neve 2/**nek ugyan 1999. szeptemberétől kezdődően több évig volt állandó munkahelye, átlagosan évi 600.000.- Ft-os keresettel, de letiltás útján - annak 33 %-a igénybevételével - csak évek múlva lett volna behajtható a követelés. Erre tekintettel nem róható a felperesek terhére az, hogy erre a végrehajtási eljárás folytatását nem kezdeményezték. Nem volt elvárható a felperesektől az sem, hogy több év elteltével a más településen - Sz.-en - élő adósok munkahelye után tudakozódjanak, ez **/személy neve 2/ házastársa** esetén nem is vezethetett volna eredményre azon okból, hogy többnyire nem volt bejelentett munkahelye. Nem vehető figyelembe, mint végrehajtás alá vonható vagyontárgy az alperes által hivatkozott **S. ...** személygépkocsi sem, **/személy neve 2/ házastársa** tanúvallomásából ugyanis megállapítható, hogy azt hiteltől vásárolta, ezért a kölcsönt nyújtó pénzintézet javára a gépkocsin elidegenítési és terhelési tilalom állt fenn, illetve a tartozás kiegyenlítéséig a bank nevéen volt.

A felperesek magatartásának értékelésénél annak van elsődleges jelentősége, hogy az alperes jogellenes magatartásának hiányában a felperesek a **/cím 1 alatti/** ingatlan árverés útján történő értékesítésével követelésük túlnyomó részéhez már legkésőbb 1998. év elején hozzájuthattak volna egy összegben, míg a fentiekben írt okoknál fogva bizonytalan, hogy a felperesek követelése mennyi idő alatt térült volna meg és

milyen mértékben. Ezért az ítéltábla álláspontja szerint a felperesek terhére nem állapítható meg olyan felróható magatartás a követelésük egyéb jogcímen történő érvényesítésének elmaradása tekintetében, amely kizárná kártérítési igényük érvényesítését.

A per eldöntése szempontjából közömbös, miszerint **/személy neve 1/** - a másik - készfizető kezes rendelkezett-e végrehajtás alá vonható vagyontárggyal, mivel a felperesek megtérítési igénye kizárólag az egyenes adósokkal szemben keletkezett teljesítésük folytán. **/személy neve 1/** adósi minősége pedig szintén kezességvállaláson alapult.

Megjegyzi azonban az ítéltábla, hogy az alperesi előadás elfogadása sem eredményezhetné az előbbieken írt okok miatt a felperesi közrehatás megállapíthatóságát, annál is kevésbé, mert **/személy neve 1/** a felperesek meg nem cáfoltt előadása szerint csak egy kis értékű tanyaingatlannal rendelkezik.

Az ítéltábla nem látott módot a kártérítés összegének leszállítására sem. **/személy neve 2/** büntetőeljárásban tett tanúvallomásában az ingatlan vételárát az adásvételi szerződésben szereplőtől eltérően 900.000.- Ft-ban jelölte meg. A jelen perben e vallomását megváltoztatva azt adta elő, hogy a vételár a szerződésben szereplő 600.000.- Ft volt. Nem tudott azonban ésszerű indokkal szolgálni vallomása megváltoztatására, az ugyanis, hogy a büntetőeljárásban ilyen tartalmú nyilatkozatot nem tett, magyarázatként nem fogadható el, s mivel akkor még minden következmény figyelembevétele nélkül tehetett vallomást, az ítéltábla azt fogadta el. Az illetékkiszabás alapjául szolgáló értékbecslés is a büntető ügyben tett vallomása szerinti értéket támasztja alá. A felperesek fellebbezésének hiányában a kárszámítás alapjául az elsőfokú ítélet által is elfogadott illetékhivatali értékbecslés szerinti 800.000.- Ft fogadható el (Pp. 253. § (3) bekezdés). Az, hogy a tényleges forgalmi értékhez képest az ingatlant milyen áron lehetett volna elárverezni, ma már nem bizonyítható, ennek hiányában pedig irreleváns az ezzel kapcsolatos alperesi érvelés.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság per főtárgya tekintetében hozott döntése helytálló azzal, hogy a marasztalási összeg a felpereseket, mint egyetemleges jogosultakat illeti meg (Ptk. 335. § (1) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság eltúlzott összegű perköltséget állapított meg a felperesek javára.

A Pp. 75. § (1) és (2) bekezdése értelmében a perköltség - a törvényben meghatározott kivételeket nem tekintve - mindaz a költség, amely a felek célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merül fel. A perköltséghez hozzá kell számítani a felet képviselő ügyvéd készkiadásait és munkadíját is.

Az ügyvédi munkadíj számításánál a jelen perben a 8/2002. (III.30.) IM. rendeletet kell alkalmazni. A felperesek az ügyvédi munkadíjra vonatkozó megállapodást nem csatoltak. Ilyen esetekben a bírói gyakorlat - 12/1991. (IX.29.) IM. számú rendelet a hatályon kívül helyezése és a 32/2003. (III.22.) IM. rendelet hatályba lépése közötti időszakban - a megállapítható ügyvédi munkadíj összegét a pertárgy értékének 5 %-ához igazodóan határozta meg, mérlegelve az ügy bonyolultságát, az ügyvédi tevékenység idő- és munkaigényességét is. A perben e szempontok alapján - figyelembe véve a hatályon kívül helyező végzésekben megállapított másodfokú eljárásban felmerült költségeket, valamint az elsőfokú eljárás elhúzódó időtartamát - ez az összeg 250.000.- Ft-ban határozható meg. A felperesek perben érvényesíteni kívánt perköltség összegében készkiadásaik elszámolását is kérték, arról azonban kimutatást nem csatoltak, összecszerűségét nem igazolták (Pp. 79. § (1) bekezdés), ezért azt nem lehetett elfogadni.

A kifejtettek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (2) bekezdés alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperesek másodfokú perköltségének, valamint az Itv. 64. §-a alapján alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a pertárgy illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

S z e g e d , 2007. október 10.

Dr.Sághy László sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr.Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr.Rakita Zsuzsanna sk.
táblabíró